INTERNATIONAL RELATIONS RESEARCHES
Homepage: https://iisajournals.ir/
Iranian International Studies Association

Analyzing China's national power in the context of crisis management behavioral patterns

Maryam Azadbakht, M A in International Relations, Razi University, Kermanshah, Iran. m.azadbakht@stu.razi.ac.ir
Farzad Rostami Corresponding Author, Associate Professor, Department of Political Science and International Relations, Razi University, Kermanshah, Iran. f.rostami@razi.ac.ir

Article Info
Article Type:
Reserch Article

Date received:
2025/08/04

Date approved:
2026/ 09/15

ABSTRACT

Nowadays, with the disappearance of the bipolar system and the emergence of new global actors, the international system has undergone significant changes and transformations, leading all countries to seek an increase in their national power and an enhancement of their international standing. In this context, China, as an emerging great power and the world's second-largest economy, seeks to compete and balance against the United States. To achieve this, China utilizes various components and elements that can enhance its national power. One of the most important elements in the modern era that can increase a country's power and international prestige is participation in international crisis management, an area in which China has also been active. Accordingly, this research aims to examine the impact of China's behavioral pattern in international crisis management on its national power. The primary research question is: how have China's crisis management trends affected the enhancement of its national power? To address this question, the following hypothesis has been proposed: China's behavioral pattern in crisis management—by adopting a non-security-oriented approach, responsible and rule-based behavior, and a belief in development within the framework of international security—has provided the grounds for increasing the country's power and international status. This study employs a descriptive-analytical method, utilizing library resources, articles, and data collection aligned with the theoretical framework.

Cite this Article: Azadbakht, M. & Rostami, F. (2026). Analyzing China's national power in the context of crisis management behavioral patterns. International Relations Researches, 16(2), 87–107. https://doi.org/10.22034/irr.2026.539030.2743

© Author(s)
Publisher: Iranian Association of International Studies
DOI: 10.22034/irr.2026.539030.2743

Introduction

Structural transformations in the international system over recent decades have paved the way for the emergence and consolidation of new powers. In this context, China, as one of the most critical actors in the international system, is leveraging its vast economic, demographic, political, military, and technological capacities to enhance its position within the global power structure. China's economic growth and the expansion of its trade relations worldwide have transformed Beijing from a primarily regional actor into a globally influential power. Consequently, the management of international crises has become a vital sphere for Chinese engagement, as how states respond to such crises directly impacts their credibility, influence, security, and national power. In recent years, China has endeavored to project a new image to the global public by participating in the resolution of international crises, political mediation, expanding economic cooperation, and emphasizing multilateralist principles. While pursuing national interests, Beijing strives to demonstrate a responsible, rule-based, and sovereignty-respecting demeanor. The primary question of this research is: How has China's behavioral pattern in managing international crises been shaped, and how has this pattern influenced the enhancement of its national power and international standing

Theoretical Framework

This research is fundamental in purpose and descriptive-analytical in methodology. Data were gathered through library research, encompassing books, academic articles, documents, reports, and sources related to China's foreign policy and international behavior. Theoretically, Benjamin Miller's perspective on crisis management behavioral patterns—which categorizes state behavior into confrontational, security-oriented, interventionist, or collaborative/peaceful patterns—is utilized. This study identifies China's position within these patterns by examining its political and diplomatic orientations

Methodology

This research is fundamental in purpose and descriptive-analytical in methodology. Data were gathered through library research, encompassing books, academic articles, documents, reports, and sources related to China's foreign policy and international behavior

Discussion

The findings indicate that China primarily employs a collaborative, peaceful, and cooperation-based pattern in managing international crises. This does not imply the abandonment of national interests or strategic goals; rather, Beijing pursues these interests through responsible and cooperative behavior. A key feature of China's

behavioral pattern is the avoidance of "securitization" and efforts to prevent political crises from escalating into military conflicts. China consistently emphasizes dialogue, negotiation, mediation, respect for national sovereignty, and the use of multilateral mechanisms. Another characteristic is China's belief in the nexus between development and international security. From Beijing's perspective, sustainable economic development is impossible in an insecure or unstable environment; thus, ensuring regional and international security is a prerequisite for China's national development. Consequently, China supports crisis management solutions that reduce tensions while fostering ongoing economic and political cooperation. Neighborhood diplomacy holds a significant position in China's behavioral pattern. To manage crises in its periphery, China emphasizes good neighborliness, confidence-building, regional participation, and the expansion of economic ties. By increasing economic interdependence, China uses commercial interests as a tool to mitigate political tensions and strengthen regional cooperation.Furthermore, China's emphasis on the "New Concept of Security"—based on cooperation, mutual trust, common interests, equality, and collective security—is paramount. This concept posits that one country's security should not be achieved at the expense of another's. Through this approach, China presents an alternative to models based on hegemony, military alliances, and interventionism, positioning itself as a defender of multilateralism against unilateralism. An analysis of China's conduct in various crises, including those in Kuwait, East Asia, Afghanistan, and Iraq, demonstrates its efforts to play an effective role through political bargaining, diplomacy, and participation in international institutions. While this engagement is not purely altruistic, it reflects a calculated and gradual approach to securing China's own security, economic, and geopolitical interests.

Conclusion

China's behavioral pattern in managing international crises is an integral component of its grand strategy to enhance national power. Through responsible participation, Beijing seeks to cement its image as a major, peace-loving, reliable, and responsible global power. This image bolsters China's soft power and facilitates the expansion of its political, economic, and cultural relations.Managing international crises is not merely a short-term diplomatic tactic for China; it is a strategic tool for increasing its geopolitical weight and stabilizing its position in the global power structure. Active involvement in conflict resolution processes has enhanced China's diplomatic experience, expanded its network of foreign relations, and strengthened its bargaining power. Moreover, it has allowed China to act as a strategic competitor

and an alternative power to U.S. hegemony. In conclusion, by synthesizing diplomatic, economic, and political tools—and by relying on cooperation, mutual trust, respect for state sovereignty, and opposition to interventionism—China has formulated a distinct crisis management model. This pattern, while reducing confrontational costs, has led to increased national power, enhanced regional security, an improved global image, strengthened soft power, and a higher international status. Thus, the management of international crises in Chinese foreign policy serves as a strategic instrument for achieving long-term national objectives and advancing its status as a major global power.
Keywords: National Power, China, Behavioral Patterns, Crisis, Crisis Management

.

پژوهش های روابط بین الملل
Homepage: https://iisajournals.ir/

تحلیل قدرت ملی چین در بستر الگوهای رفتاری مدیریت بحران

مریم آزادبخت دانش آموخته کارشناسی ارشد روابط بین الملل دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران. m.azadbakht@stu.razi.ac.ir.
فرزاد رستمی نویسنده مسئول، دانشیار گروه علوم سیاسی و روابط بین الملل دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران. f.rostami@razi.ac.ir.

درباره مقاله

نوع مقاله:
مقاله پژوهشی

کلیدواژه‌ها:
قدرت ملی،
چین،
الگوهای رفتاری،
مدیریت بحران

تاریخچه مقاله
تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۵/۱۳
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۶/۲۴

چکیده

امروزه با از بین رفتن نظام دوقطبی و مطرح شدن بازیگران جدیدجهانی، نظام بین‌الملل دستخوش تغییر و تحولات فراوانی شده است و همه کشورها به دنبال افزایش قدرت ملی وارتقا جایگاه بین المللی خود می باشند. در این میان چین به عنوان یک قدرت بزرگ نوظهورو دومین قدرت اقتصادی جهان که به دنبال رقابت و موازنه‌سازی در برابر ایالات متحده آمریکا است که در این مسیر از مولفه ها و عناصر متفاوتی که می‌تواند موجب افزایش قدرت ملی این کشور شود بهره می‌گیرد، و یکی از مهمترین عناصری که در عصر حاضرمی‌تواند باعث افزایش قدرت و پرستیژ بین المللی کشورها شود، شرکت در مدیریت بحران های بین‌المللی است؛ که چین هم از این مولفه بی حاصل نمانده است. در همین راستا، هدف پژوهش حاضر بررسی تاثیر الگوی رفتاری چین در مدیریت بحران‌های بین‌المللی بر میزان قدرت ملی این کشوربوده است. و سوال اصلی بر این مبنا بوده است که روندهای مربوط به الگوی مدیریت بحران چین چه تاثیری بر ارتقا قدرت ملی این کشور داشته است؟ به منظور پاسخگویی به این پرسش این فرضیه مطرح شده است که، الگوی رفتاری مدیریت بحران چین با اتخاذ نگاه غیر امنیتی، رفتار مسئولانه و قاعده‌مند و باور به توسعه در بستر امنیت بین‌المللی زمینه های ارتقا قدرت و منزلت بین‌المللی این کشور را فراهم ساخته است. در این پژوهش با توجه به استفاده از منابع کتابخانه و مقالات و با توجه جمع آوری داده ها در راستای چارچوب نظری، روش تحقیق توصیفی_تحلیلی است.

استناد به این مقاله: آزادبخت، مریم و رستمی، فرزاد. (۱۴۰۵). تحلیل قدرت ملی چین در بستر الگوهای رفتاری مدیریت بحران. پژوهش های روابط بین الملل، ۱۶(۲)، ۸۷-۱۰۷ doi: 10.22034/irr.2026.539030.2743

© نویسنده(گان)
ناشر: **انجمن ایرانی روابط بین الملل**

مقدمه

بعد از جنگ جهانی دوم و در سال‌های اخیر تحولات بسیاری در حوزه سیاست بین‌الملل رخ داده است که بسیاری از این تحولات منجر به شکل‌گیری بحران‌هایی در سطح بین‌المللی شده اند. بحران‌هایی مانند؛ جنگ، درگیری‌های داخلی، بروز بیماری‌ها، بحران‌های اقتصادی وغیره، از این رو روش‌های مدیریت بحران آنها نیز متفاوت خواهد بود.مدیریت بحران های بین المللی در طول جنگ سرد برعهده ی آمریکا یا شوروی بود، در واقع با تلاش یا تحریک و حمایت این کشورها بحران‌ها ظهور و بروز می‌یافتند و در نهایت هم با تلاش ابر قدرت دیگر و بلوک همراهش چه از طریق مبارزه و چه از طریق دادن امتیازاتی مدیریت می شدندو به پایان خود می رسیدند. ساختار نظام بین الملل در پی ازبین رفتن نظام دوقطبی و فروپاشی شوروی با تغییراتی مواجه شد که به دنبال این تحولات، تغییراتی در فرآیندهای نظام بین‌الملل نیز رخ داد که موجب تغییر رویه و الگوی رفتاری دولت‌ها در بحران های مختلف شد. امروزه درک وفهم فرایندهای سیاسی بین المللی و همچنین ساختار توزیع قدرت، یکی از راه های شناخت، درک و مدیریت بحران‌های مختلف در نظام بین‌الملل است وفهم چگونگی ماهیت، فرایند و ساختار نظام بین‌المللی می تواند ماهیت بحران‌ها، نحوه مدیریت آنها و چگونگی الگوی رفتاری بازیگران بین‌الملل راتحت تاثیر قرار دهد. در واقع، بوجود آمدن بحران های مختلف بین المللی و دراین راستا الگوهای رفتاری برای مدیریت این بحران ها تا حدودی ناشی از نظام بین الملل کنونی و رفتار های بین المللی می باشد و اهمیت این بحران‌ها به گونه‌ای است که می‌توان گفت موجبات باز تعریف سیاست خارجی بسیاری از کشورها را فراهم آورده است. در این میان نگاه قدرت‌های بزرگ نسبت به این بحران‌ها ازجایگاه ویژه و تعیین کننده ای برخوردار است، زیرا؛ باور اصلی این است که این مولفه های داخلی (ساختار و ایدئولوژی) هستند که شکل دهنده ی الگوهای رفتاری کشورها در عرصه سیاست خارجی هستند. در میان این کشورها، موضع چین در قبال بحران‌های بین‌المللی و منطقه‌ای از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد؛ استراتژی کلان چین برای پیشبرد منافع خود و رسیدن به اهداف ملی خود، توجه ویژه به این بحران ها بوده است، چرا که؛ چین به عنوان یک قدرت بزرگ بین المللی همواره با بحران های منطقه ای و بین المللی فراوانی روبرو بوده است، پس سبک مدیریت چین والگوی رفتاری چین، قدرت ملی و جایگاه بین المللی این کشور را در سطح بین المللی تحت تاثیر قرار می دهد. در واقع ما هم به دنبال بررسی این موضوع هستیم که چین از چه الگوهای رفتاری در مدیریت بحران ها استفاده کرده است؟ واین الگوهای رفتاری تا چه میزان برقدرت اقتصادی چین اثرگذار بوده است؟

وهمچنین این الگوها چه تاثیری بر قدرت ملی چین وافزایش قدرت ملی این کشور دارند؟ با توجه به اینکه نقش و اهمیت این کشور در صحنه بین‌المللی در سال‌های اخیر به صورت چشمگیری ارتقا یافته است و نقش آفرینی ویژه این کشور در مدیریت بحران‌های بین‌المللی، بررسی این مهم که چین از چه الگوی رفتاری برای مدیریت بحران استفاده می‌کند حائز اهمیت می‌باشد و از آن جا که رویکرد قالب در عرصه سیاست خارجی چین تعامل گرایانه و مسالمت آمیز است. بنابراین، چین در مدیریت بحران‌های بین‌المللی از الگوی مدیریتی متناسب با رویکرد سیاست خارجی خود برخوردار است.

۱. پیشینه پژوهش

حول محور این موضوع پژوهش هایی صورت پذیرفته است که در حوزه منابع لاتین اندی گوگل (۲۰۰۴). در مقاله‌ای تحت عنوان: مدیریت بحران چین. به بررسی مدیریت بحران چین و شیوه‌ها و راه حل‌های آنها برای مدیریت بحران ها می‌پردازد.که معتقد است؛ فرآیند تصمیم گیری در مدیریت بحران ها در چین برعهده حزب کمونیست چین است، که فرآیند تصمیم گیری در حزب کمونیست چین کاملاً حزبی و مبهم است. همچنین بنجامین میلر(۱۳۷۶) در مقاله‌ای تحت عنوان: الگوی رفتاری قدرت‌های بزرگ در بحران‌های بین‌المللی. ۴ الگوی رفتاری را درمواقع بحران نام می برد: رفتار تهاجمی، رفتاربدون ملاحظه، رفتار مبتنی بر خویشتن‌داری ورفتار مسئولانه و قاعده‌مند. وی معتقد است که؛ رهیافت موازنه قوا در تبیین رفتار قدرت های بزرگ، قدرت تبیین بیشتری دارد در رهیافت های سیاست قدرت محور و موازنه قوا، سیستم هژمونیکی را محرک رفتار تهاجمی می دانند و...وهمین طور سرافتین یلماز (۲۰۱۵)در مقاله ای تحت عنوان: مسئله هسته‌ای ایران: مقایسه تحلیل استراتژی چین و آمریکا. به بررسی مسئله هسته‌ای ایران و نقش چین و آمریکا در این مسئله و مقایسه رفتار این دو کشور در این بحران می‌پردازد، و معتقد است که؛ با اینکه آمریکا استدلال می‌کند که مسئله هسته‌ای ایران برای اهداف صلح‌آمیز نیست، اما چین و روسیه معتقدند که باید بین فناوری هسته‌ای برای اهداف نظامی و غیرنظامی تفاوت قائل شد، و دردوران مسئله بحران هسته‌ای ایران، همکاری در انرژی از ستون فقرات روابط اقتصادی چین با ایران را تشکیل می‌دهد ودر حوزه منابع فارسی نیز،گلناز نریمانی، مسعود اخوان کاظمی و سید شمس الدین صادقی(۱۳۹۷) در مقاله‌ای تحت عنوان: تحلیلی بر راهبردها و ابزارهای تحکیم و گسترش قدرت نرم چین به بررسی ارتقای قدرت چین در دو زمینه سخت و نرم می پردازند، که معتقدند؛ در زمینه قدرت سخت، چین از لحاظ معیارها و سنجش مالی و اقتصادی رشد چشم گیری داشته است و در بعد قدرت نرم، نیز این کشور با توجه به عنصر فرهنگ و به ویژه سیاست خارجی موثر توانسته

است نفوذ قابل ملاحظه‌ای را در سطوح منطقه‌ای و جهانی به دست آورد. همچنین محمود واعظی (۱۳۸۹). در مقاله‌ای تحت عنوان: نظام نوین بین‌الملل و مدیریت بحران‌های بین‌المللی. به دنبال بررسی این موضوع می‌باشد که ساختار تصمیم گیری قدرت‌های بزرگ در مدیریت بحران‌های بین‌المللی تا چه اندازه تحت تاثیر تحولات نوین نظام بین‌الملل قرار دارند؟ وی معتقداست که؛ در مدیریت بحران‌های بین‌المللی همه ی قدرت‌های بزرگ(آمریکا، چین، روسیه و...)به دنبال افزایش قدرت خود هستند و دراین مسیر به دنبال به چالش کشیدن رقبای خود هستند. وهمچنین محمدرضا دهشیری ومسلم گلستان (۱۳۹۵)در مقاله‌ای تحت عنوان: الگوی رفتاری قدرت‌های بزرگ در مدیریت بحران‌های بین‌المللی در نظام تک_ چند قطبی. به دنبال بررسی این مسئله هستند که چگونه الگوی رفتاری قدرت‌های بزرگ در مدیریت بحران‌های بین‌المللی تحت تاثیر تحولات نظام بین الملل قرار گرفته اند؟ ودر این راستا براین باورند که تحولات جهانی، توان و قدرت کشورها مواردی هستند که بر الگوی رفتاری آنها در مدیریت بحران‌های بین‌المللی تاثیر می گذارد.

مقالات وپژوهش های که تا کنون به نگارش در آمده است تا به حال، به صورت اختصاصی به بحث حاضر نپرداخته اند و تاکنون پژوهشی صورت نگرفته است که به بررسی تاثیرات الگوهای رفتاری مدیریت بحران بر قدرت ملی چین بپردازد، لذا؛ پژوهش حاضر با استفاده از چارچوب نظری الگوهای رفتاری بنجامین میلر، الگوی رفتاری چین در مدیریت بحران های بین المللی را مورد بررسی وارزیابی قرارمی دهد.

۲. چارچوب مفهومی؛ الگوهای رفتاری مدیریت بحران بنجامین میلر

بی تردید واقع گرایی مهمترین وبا دوام ترین تئوری روابط بین الملل بوده است.(Moshirzadeh, 2010: 73) در واقع از منظر تبار شناسی، ریشه های مکتب واقع گرایی به نوشته های توسیدید، در ۴۰۰پیش از میلاد، وهمچنین آثار اندیشمندانی مانند توماس هابز و مرکانتلیست هایی چون؛ ژان بابتیس کولبر وفردریش لیست بر می گردد.(Frieden ,Lake,2000:12).

۲-۱. رهیافت های واقع گرایی

رهیافت سیاست قدرت محور همانند وضعیت طبیعی هابز در سیاست بین الملل است.(Miller, 1997: 26). به حداکثر رساندن قدرت پیش فرض بنیادین این رهیافت این است. در این رهیافت رئالیست های کلاسیک، قدرت را هم هدف و هم وسیله تلقی می کنند(Miller, 1997: 6). ماکیاولی می

گوید در سیاست ما باید طوری رفتار کنیم که انگار تمامی افراد نابه کار هستند و اگر فرصتی برای آنها پیش آید، بدذاتی هایی را که در ذهن خود دارند به منصه ظهور می رسانند. (Machiawelli,1970:3).

رهیافت هژمونیک[1] ؛ تمرکز این رهیافت بر ایجاد یک نظام اقتدارگرایانه مبتنی بر شبکه دوستان و دشمنان است.(Abdollahkhani, 2020: 285). پیش فرض اول این رهیافت این است که قدرت در دست قدرت مسلط متمرکز است، و این تمرکز عامل صلح و ثبات است. پیش فرض دوم این است که استمرار صلح و ثبات وابسته به تداوم قدرت هژمون است.(Miller, 1997: 8). منطق حاکم بر این الگوی رفتاری، «منطق میلیتاریسم» است.(Dehshiri & Golestan, 2016: 18).

موازنه ی قوا[2] ؛ در این رهیافت، قدرت بیشتر وسیله است تا هدف و سیاست ها بیشتر دفاعی هستند تا تهاجمی. (Miller, 1997: 6). در این رهیافت، قدرت های بزرگ با استفاده از مانور بدون وارد شدن به یک جنگ عملی، منافع خود را دنبال می کنند. ویژگی های اصلی این الگوی رفتاری«خویشتن داری »، «اراده» و«احتیاط»، است(Dehshiri & Golestan, 2016: 14).

رهیافت جامعه بین الملل [3]؛ این رهیافت به تئوری رژیم ها نزدیک است، زیرا؛ تاکید ویژه ای بر همکاری میان دولت ها دارد و بازی میان دولت ها را رقابتی و مبتنی بر همکاری می داند(Miller, 1997: 9). این رهیافت، به دنبال ایجاد نظمی هنجاری با هدف حفظ وارتقای نظم میان دولتها است.(Dehshiri & Golestan, 2016: 21).

-۲-۲. الگوهای رفتاری مدیریت بحران

رفتار تهاجمی ؛ منطق میلیتاریسم، منطق حاکم بر این الگواست و عزم و اراده تصمیم گیرندگان، تعیین کننده کنش سیاسی بازیگران، است. جنگ های ناپلئونی، تهاجمات عراق علیه ایران در ۱۹۸۰ و کویت در ۱۹۹۰ در سطح منطقه ای برای ایجاد هژمونی نمونه های از این نوع رفتار هستند. (Miller, 1997: 4).

رفتار بدون ملاحظه؛ جنگ های ناخواسته حاصل این رفتار است ومبتنی بر بی باکی قدرت های بزرگ است. برعکس جنگ های ارادی، قدرت های بزرگ برای پیگیری یکسری اهداف محدود دست به تهاجم می زنند، اما باگذشت زمان وبه دنبال گسترش اهداف، زمینه تصاعد بحران فراهم می شود. جنگ

[1] Hegemonic
[2] Balance of power
[3] International socciety

جهانی اول، جنگ کریمه و جنگ شش روزه اعراب – اسرائیل مثال های روشنی از این الگوی رفتاری هستند. (Miller, 1997: 4).

رفتار مبتنی بر خویشتن‌داری و احتیاط [1]؛ خویشتن داری، اراده و احتیاط از ویژگی های کلیدی این رفتار هستند که به دنبال این ویژگی ها بحران به صورت موفقیت آمیز کنترل می شود. در اینجاحاکمیت با منطق دیپلماتیک است، یعنی طرفین تلاش می کنند تا بحران ارزش های بنیادین رقیب را مورد هدف قرار ندهد وآنها را ازبین نبرد. مانند بحران موشکی کوبا، بحران برلین و بحران های خاورمیانه.(Ahmadian & Kahrizii, 2019: 8)

رفتار مسئولانه و قاعده مند [2] ؛ این الگو منطبق بر کنسرت قدرت های بزرگ و نظریه امنیت جمعی است که نمونه اعلای آن کنسرت قدرت های بزرگ است، یعنی کشورهای قدرتمند به قواعد وهنجارهای بین المللی(استقلال و تمامیت ارضی کشورها) وفادار هستند و سعی می کنند دامنه منازعات و بحران ها را محدود کنند و اختلافات را به صورت مسالمت آمیز حل نمایند و از ایجاد جنگ خودداری کنند. هدف این الگوی رفتاری نیز تدبیر بحران ها و پایان بخشیدن به منازعات منطقه ای است (Miller, 1997: 5).

۳. الگوی های رفتاری قدرت های بزرگ درمدیریت بحران

مدیریت بحران در نظام بین الملل، مفهومی است که در واکنش به بحران ها داده می شود؛ پس، زمانی که بحرانی شکل بگیرد وبه مرحله سرریز برسد مدیریت بحران، شکل می گیرد. طبق فرهنگ دیپلماسی و روابط بین الملل، مدیریت بحران تلاشی است در جهت کنترل رویدادها درطول یک بحران، برای پیشگیری از گسترش خشونت.(Dehshiri & Golestan, 2016: 8). و مجموعه روش های نخستینی که دولت ها برای حمایت از ارزش های بنیادین در مواقع بحران به کار می گیرند را الگوهای مدیریت بحران می گویند که شامل؛ گفتگو و میانجی گری، فشارهای غیر خشونت آمیز، تا اقدام های خشن نظامی یک جانبه و چند جانبه با مجوز یا بدون مجوز سازمان ملل متحد، به عنوان نهاد اولیه حفظ و پاسداری از صلح بین المللی فراگیر می باشد.(Dehshiar & Heidari, 2018: 9). والتز معتقد است که فرآیند ایفای نقش در بحران ها فقط حالت همکاری جویانه ندارد بلکه برعکس وقتی بحران دارای

[1] Restriant conduct
[2] International society

حالت رقابتی برای قدرت ها باشد آنگاه ایفای نقش حالت رقابتی می گیرد وسعی می کنند ازبیرون با ایفای نقش رفتار طرفین را جهت دهند. (Waltz,2000: 25)

۴. الگوی رفتاری چین در مدیریت بحران ها

۴-۱-تاریخچه مدیریت بحران چین

تا قبل از پیرزی انقلاب کونیستی در۱۹۴۹ ، چین از یک طرف درگیر استعمار و از طرف دیگر، درگیر جنگ داخلی بود، و پس از پیروزی این انقلاب بود که سبک مدیریت بحران چین محلی از اعراب یافت و تا قبل از آن چنین چیزی آنچنان وجود خارجی نداشت. و حتی در دهه های اولیه پس از این انقلاب نیز چندان واقعیت درستی نداشته است، زیرا؛ از یک طرف، نظام کمونیستی را پدیده ای وارداتی و برگرفته از شوروی می داستند وازطرف دیگر، تا زمان حیات مائو یعنی دهه های اولیه پس از پیروزی، فرهنگ گذشته ی چین را سراسر ارتجاع می دانستند. درواقع پدید آمدن سبک چینی مدیریت بحران های بین المللی همزمان است با حل بحران های مختلف از زمان آغاز برنامه ی اصلاحات و سیاست درهای باز.(Vaezi, 2008: 21)

۴-۲-ساختار تصمیم گیری و رهبری

فرآیند تصمیم گیری در این کشور برخلاف لیبرال دموکراسی ها، یک فرآیند متمرکز است که متاثراز رسانه ها و افکار عمومی نیست(Vaezi, 2008: 21). از مهمترین ویژگی های این سبک، این است که واقعیت های بحران خبررسانی نمی شوند و پیامدهای بحران به گونه ای شفاف اطلاع رسانی نمی شوند ونقض در واقعیت ها وجود دارد. و نهادی که نقش منحصر به فردی در فرآیند تصمیم گیری مدیریت بحران های بین المللی دارد، حزب کمونیست چین است. (Gudgle,2004: 1-3). رهبری حزب در قبال بحران های بین المللی، مواضع حزبی خود را اعلام می دارد و رهبران تلاش می کنند با گسترش همکاری با دیگر کشورها، در قالب طرح «مفهوم نوین امنیت» که بر چهار پایه ی همکاری، اعتماد متقابل، منافع مشترک و برابری قرار دارد، به مدیریت بحران های بین المللی که منافع چین را تحت تاثیر قرار می دهند، بپردازند. براین اساس است که (چین از ۲۳اختلاف مرزی خود با همسایگان، ۱۷ اختلاف را تاکنون حل و فصل کرده.(Jafari Valdani & Rahmati Pour,2014: 8). دولت چین و رهبری حزب در بحران ها، همواره مسائلی مانند؛ عادی سازی روابط، ثبات سازی، سودمندی دو جانبه و...را دنبال کرده اند. و باتوجه به تجربه ی این کشور در بحران ها، آنها دریافته اند که از طریق چانه زنی می توانند

در بحران ها به اهداف خود دست یابند، پس به همین دلیل است که در جنگ ۱۹۹۱ کویت، بحران ۱۹۹۷ مالی شرق آسیا، رقابت هسته ای ۱۹۹۸ جنوب غرب آسیا، حادثه ی ۱۱ سپتامبر، بحران هسته ای کره ی شمالی و جنگ های ۲۰۰۲ و ۲۰۰۳ افغانستان و عراق این سبک به کار گرفته شد.(Jafari-Valadani & Rahmati-Pour,2014: 18). رهبران چین به خوبی دریافته اند که تقویت قدرت اقتصادی و فرهنگی وحفظ انسجام داخلی دستیابی به اهداف آنها را در پی دارد، در همین راستا است که به دنبال ارائه یک تصویر مثبت از خود برای همکاری اقتصادی هستند. از سوی دیگر، راه رسیدن به پیشرفت از جهت ظهور مسالمت آمیز را، همکاری با غرب و آمریکا می دانند. بدین ترتیب، توسعه ی اقتصادی و ثبات سیاسی استراتژی بزرگ این کشور از زمان اصلاحات و سیاست درهای باز تاکنون با فراز و فرودهایی؛ همراه بوده است.(Gudgel,2004:1-5)

۳-۴-ایدئولوژی

از مهمترین پایه های سبک مدیریت بحران چینی، ایدئولوژی است. ایدئولوژی چین ناسیونالیستی، مارکسیستی است و سلسله مراتب تصمیم گیری اجتماعی همراه با مباحث فرهنگی و سیاسی، وجه تمایز این سبک مدیریت بحران از دیگر سبک هااست. انقلاب فرهنگی رهبران این کشور را امیدوار ساخت که که ایدئولوژی و سلسله مراتب حزبی دولت را برای مدیریت بحران های بین المللی یاری رساند (Kaibin,2007:97-8). به طور خلاصه، بایستی گفت که فرهنگ استراتژیک دفاعی چین دارای یکسری عناصر است که این عناصر شامل : ایدئولوژی ناسیونالیستی و مارکسیستی چینی و سلسله مراتب تصمیم گیری است که تمامی این عناصر به همراه پیشینه ی فرهنگی، موجب تفاوت سبک مدیریت بحران این کشور با دیگرسبک ها شده است. (Jafari-Valadani & Rahmati-Pour,2014: 21). چین در بحران هایی مانند: بحران سوم تایوان در ۱۹۹۶، بحران بمباران سفارت چین در بلگراد و بحران ورود جنگنده آمریکایی به آب های سرزمینی این کشور در ۲۰۰۱، طبق تعریف مدیریت بحران چین که بحران را یک "فرصت خطرناک" تلقی می کنند، عمل کرده است.(Vaezi, 2008: 22). همچنین، استراتژی کلان چین یعنی، به کار گیری تمام منابع قدرت برای رسیدن به اهداف خود، یکی از مهمترین ویژگی های الگوی رفتاری چین در مدیریت بحران های بین المللی است که سبب تمایز این سبک از دیگر سبک ها شده است. (Jafari Valdani & Rahmati Pour,2014: 20).

۵-اهداف و راهبرد چین درمدیریت بحران ها

۵-۱-صلح طلبی

اکثر نخبگان چینی معتقدندکه چین فرهنگ استراتژیک صلح‌طلبی دارد. تمدن چین همواره صلح‌طلب بوده است واین چیزی است که سبب تمایز این کشور از دیگر کشورها شده است، واین چیزی است که در کتاب سفید دفاعی چین در سال۱۹۹۸نیز آمده است: «سنت های فرهنگی و تاریخی از جمله مواردی هستند که بر ماهیت دفاعی سیاست دفاع ملی چین تاثیر می گذارند و درواقع ماهیت دفاعی آن نشات گرفته از همین موارد است؛ چرا که چین با سنتی صلح طلب دارای تمدنی ۵۰۰۰ساله است و متفکرین چین همواره بر حسن همجواری و صلح طلبی و الزام به برقراری روابط دوستانه با دیگر کشورها تاکید می نمایند. استفاده از نیروی نظامی در آموزه های کنفوسیوس که سنت صلح‌طلبی چین، هم نشات گرفته از آن است پدیده ای شوم است لذا، دراین دیدگاه صلح امری با ارزش تلقی می شود.(Jafari Valadani & Rahmati Pour,2014: 7). هدف غایی چین، رهبری نظم اقتصادی جدید در آسیا و تقویت رفاه مشترک منطقه‌ای است، در حالی که تلاش می‌کند هم‌زیستی رقابتی اما مسالمت‌آمیزی را با ایالات متحده و سایر قدرت‌های جهانی حفظ نماید (Rahimi, 2025: 128).

۵-۲-دیپلماسی فعال

اقدامات چین نظیر؛ نشست های سطح بالا، سرمایه گذاری های دیپلماتیک(دیپلماسی چندجانبه، مشارکت در سازمان های بین المللی، آموزش دیپلماتیک، عملیات حفظ صلح...) در راستای حرکت این کشور از دیپلماسی پاسخ گو به سمت دیپلماسی فعال و اتخاذ دیدگاه های پیچیده تر بوده است.کشورهای کوچک تر مخصوصا آفریقا،آمریکای‌لاتین و آسیای‌جنوبی مکررا به چین سفر می کنند که این رهبران‌خارجی اغلب با مهمان‌نوازی چین روبرو می شوند و رهبران بلند پایه چین برای مذاکره دربارهٔ روابط دوجانبه بارها به کشورهای درحال‌توسعه سفر می کنند. علاوه براین ؛ امروزه مشاهده می کنیم که دیپلمات‌های چینی، در به‌کارگیری ارتباطات محلی‌بسیار خوش‌مشرب‌تر و ماهرتر ظاهرمی شوند؛ نسل جدید دیپلمات های چینی بهتر از نسل قبلی به انگلیسی و زبان محلی صحبت می کنند، جوان‌ترهستند و نسبت به جهان آگاه‌تر. بی شک دیپلماسی فعالانه و توجه‌پکن به نحوهٔسازماندهی تیم‌های دیپلماتیک خود بر دامنه نفوذ سیاسی این کشور می افزاید. (Alvand & Asgarikhani, 2015: 18).

۳-۵-مشارکت فعال درسازمان های منطقه ای و بین المللی

پکن به‌منظور بالابردن مشروعیت بین‌المللی خود به‌طور فزآینده ای در سازمان‌های بین‌المللی چندجانبه فعال شده و تصویر سهامدار مسئولی را از خود به نمایش گذاشته است، همچنین تلاش این کشور برای پیوستن به گروه‌های منطقه‌ای موجود در آسیای جنوب شرقی و مرکزی، آمریکای لاتین و کارائیب«سازمان همکاری اقتصادی آسیا-پاسیفیک»، «مجمع منطقه‌ای آ. سه. آن»، «مجمع همکاری آسیای شرقی وآمریکای لاتین»، « بانک توسعۀداخلی آمریکا» و«سازمان دولت‌ها ی آمریکایی» می شود موفقیت آمیز بوده است. علاوه براین، پکن یک فعال حافظ صلح‌است. چین‌برای مأموریت‌های سازمان ملل‌نیروهای حافظ صلح بیشتری به‌نسبت سایر اعضای دائمی‌شورای امنیت‌سازمان ملل به‌استثناء فرانسه، می فرستد. مسلماً شرکت در عملیات صلح‌بانی ملل متحدموجب کسب اعتبار بین المللی این کشور به‌عنوان یک «قدرت بزرگ مسئول» درجمع قدرت‌های بزرگ می شود. واین خود هم هدف چین است. همین طور، اقداماتی مانند؛ میانجی گری در منازعات سایر کشورها، میزبانی نشست‌های چند جانبه مبارزه با جرایم ّفراملی مانند؛ قاچاق موادمخدر، قاچاق انسان،کمک به دیپلماسی عدم گسترش سلاح‌های کشتارجمعی ازجمله؛ میزبانی گفت وگوهای شش‌جانبۀ قدرت‌های جهانی در باره مسأله هسته‌ای کرۀشمالی از مواردی است که بر اعتبارچین افزوده است. درمجموع، به‌نظرمی رسد تداوم ایفای نقش‌مسئولانه وهمکاری‌جویانه از جانب پکن در امور بین‌المللی، به ارتقاء قدرت نرم آن کشور بینجامد.(Alvand & Asgarikhani, 2015: 19).

۶- نقش آفرینی چین در بحران ها

از آنجا که چین دومین قدرت اقتصادی جهانی است در این راستا، به دنبال افزایش تجارت و سرمایه گذاری می باشد و نیاز ویژه ای به منابع انرژی دارد، همچنین به دنبال گشایش روابط اقتصادی و دیپلماتیک و.. است، بنابراین وجود بحران هایی که در ادامه مورد بررسی قرار می دهیم هرکدام به نوبه ی خود می تواند مشکلات مختلفی را پیش پای اهداف چین بگذارد، که در ادامه به بررسی چندی از این بحران ها می پردازیم.

۱-۶- بحران سوریه

در بحران سوریه، چین تنها عضو دائم شورای امنیت بود که مداخله مستقیم نظامی نداشته است. چراکه؛ بیجینگ به دنبال ارائه طرح میانجیگری دربین قدرت های منطقه ای و فرامنطقه ای در بحران سوریه بود.

با این حال، چین نفوذ نظامی غیر مستقیم در سوریه دارد. (Fallahi & Shafiee, 2019: 13). طرح چین درکنفرانس ژنو دو مبنی بر تعیین راه حل سیاسی، انسجام ملی، حق تعیین سرنوشت توسط مردم، کمک های بشردوستانه بین المللی در راستای ایفای نقش میانجی گر و کمک به حفظ ثبات در سوریه بوده است و دراین بحران از استقلال و صلح به عنوان دو عامل مهم بهره می گیرد و طبق انگیزه های هنجاری و منفعتی چین، دیپلمات های چینی معتقدند که راه حل وفصل بحران سوریه فقط راه حل سیاسی است و در همین راستا؛ از حل وفصل سیاسی بحران به عنوان یک هنجار جدید در تحولات خاورمیانه بهره می گیرد و به همین دلیل است که مسیر این کشور متفاوت از سایر قدرت های درگیر در بحران سوریه است (Yazdani & Akhavan, 2019: 23)

۲-۶-بحران هسته ای کره شمالی

چین، همسایه شمالی، کره شمالی از دهه ۱۹۷۰ با این کشور روابط نزدیکی برقرارنموده و همکاری های فناوری و اقتصادی با این کشور داشته است؛ حمایت های سیاسی و اقتصادی چین ازکره شمالی در مواقع بحرانی، مخالفت با ارسال پرونده هسته ای کره شمالی به شورای امنیت و تحریم های اقتصادی، برگزاری تمام نشست های مذاکرات شش جانبه و حمایت از نشست مقدماتی سه جانبه بین پکن، واشنگتن و پیونگ یانگ در همین حوزه قرار می گیرند که موجب ارائه تصویری هدایت کننده از چین و وجود یک متحد استراتژیک برای این کشور در این بحران شده است. طبق دلایل ژئوپلیتیکی، رویکرد چین نسبت به کره شمالی قطعا دوجنبه ای بوده است؛ چین بین دو مفهوم رقیب، یعنی عدم تمایل به اعمال فشار شدید برکره شمالی و تمایل به عمل کردن به عنوان یک عضو مسئول و فعال جامعه بین المللی گیر کرده است. بحران کره شمالی می تواند به دلایلی منافع چین را به خطر اندازد:۱. توسعه سلاح های کشتار جمعی کره شمالی سبب تحریک ژاپن و کره جنوبی به سمت توسعه سلاح می شود.۲. ممکن است در صورت وخیم شدن اوضاع کره شمالی، چین به یک جنگ ناخواسته فراخوانده شود. ۳. – تشکیل رویکرد منفی نظام بین– الملل به عقلانیت نظام های کمونیستی۴– موضوع پناهندگان. پس این دلایل چین را ملزم به ایفای نقش فعال در گفتگوهای شش جانبه از سال ۲۰۰۳ به بعد کرده است.(Ebrahimi & Mohammadi, 2014: 11)

۶-۳ -بحران هسته ای ایران

فعالیت های پی درپی هسته ای در ایران و اختلافات میان ایران و قدرت های هژمونیک و نهادهای بین المللی موجب صدور چندین قطعنامه علیه برنامه هسته ای شد.(Kerr,2010:1-4). ادامه تنش های بین ایران وغرب باعث شد که برای ایجاد توازن میان انتظارات و خواسته های ایران وغرب، چین سیاست کنش متوازن را در قبال برنامه هسته ای ایران در قالب جامعه بین المللی بود را اتخاذ نماید.(Arghavani Pir-Salami & Salehi, 2015: 32). برقراری موازنه میان ایران و آمریکا، استراتژی اصلی چین است که اتخاذ یک رویکرد میانه برای رسیدن به اصلی ترین هدف خود یعنی رشد و توسعه ی اقتصادی در همین راستا بوده است. (Basiri & Ayinehvand, 2016: 12) مدلی که چین در قبال این بحران به کار برده است مدلی است که جان گارور آن را بازی دوگانه نامید؛ از یک سو، متعهد ساختن ایران به قواعد بین المللی در راستای همراهی با واشنگتن بود. در سال ۱۹۹۷ چین رویکرد دوگانه ای در برابر این بحران به نمایش گذاشت، تلاش هایی از جمله؛ عدم همکاری هسته ای با ایران تحت فشار ایالات متحده در سال ۲۰۰۶ رأی پکن در آژانس بین المللی انرژی اتمی به تهدید بودن برنامه ی هسته ای ایران و رأی مثبت آن به مجموعه ای از قطعنامه های شورای امنیت برضد ایران که موجب تحمیل تحریم های شدیدبرایران شد، که همه ی این عوامل نشان دهنده تلاش های چین در همراهی با غرب بوده است(Basiri & Ayinehvand, 2016: 13). از سوی دیگر ، تسریع روابط اقتصادی چین با ایران پس ازتصویب هر قطعنامه سازمان ملل، نشان دهنده همراهی این کشور با ایران بوده است تا بتواند به ایران برای مقابله با محکومیت های بین المللی کمک نماید و نفوذ خود را در ایران نیز گسترش دهد.(Harold,nader,2012:10)

۶-۴- بحران اوکراین

با اینکه قبل از حضور نظامیان روس در کریمه بارها خواستار حل وفصل اختلافات بین طرفین شد اما از آغاز این بحران رفتار چین در حمایت روسیه قابل بحث وبررسی است. روسیه هم پیمان چین است، پس چین به دنبال انزوای این کشور نیست. اما رای این کشور به قطعنامه شورای امنیت در محکومیت همه پرسی در شبه جزیره کریمه عملا موجب انزوای روسیه شد، لاکن از آنجا که اظهارنظر مستقیم چین در این بحران تشدید بحران را در پی دارد پس، هیچ بیانیه ای را در مورد الحاق کریمه به روسیه و همه پرسی آن صادر ننمود. اما تاکید چین برداشتن انگیزه های تاریخی روسیه در این مسئله نشان از درک

موضع روسیه توسط چین دارد. در ۱۶ مارس ۲۰۱۴ آمریکا و اروپا پس از رأی غایب چین به پیش نویس قطعنامه شورای امنیت در باره ی محکومیت برگزار نمودن رفراندوم در شبه جزیره کریمه نشانی از مخالفت چین تعبیر نمودند. و تحلیل های تهدید آمیزی را به چین ارسال می کردند که چین باید نگران بخش های سین کیانگ، تبت و حتی تایوان باشد چراکه این موضوع می تواند موجب جدا شدن این بخش ها از چین تحت تاثیر کریمه شود، پس چین باید مخالف هرگونه رفراندوم در دنیا برای خود مختاری باشد. (Hosseini & Shahandeh, 2016: 11)

۵-۶- بحران های خاورمیانه

چین سه روش برای رسیدن به اهداف خود در منطقه را در دستور کارخود قرار داده است: ۱. تلاش برای مبارزه با تروریسم وجدایی طلبی در خاورمیانه؛ مانند نداشتن نظر مناسب راجع به شروع بهار عربی در ۲۰۱۱ یا مخالفت با رفراندوم ۲۰۱۷ کردستان عراق، به دلیل امکان تسری آن به داخل چین. ۲. ضرورت حفظ ثبات منطقه خاورمیانه برای تداوم همکاری در حوزه های گوناگون برای چین؛ مانند کمک های بشردوستانه در جریان شیوع کووید - ۱۹ تحت عنوان دیپلماسی ماسک، کمک ۸۵ میلیون دلاری بشردوستانه به لبنان، اردن، سوریه و یمن از ۲۰۱۸. ۳. ظرفیت خاورمیانه برای وجود اختلافاتی نظیر؛ منازعات میان قدرت های بیرون منطقه و کشورهای منطقه، بین بخش های سیاسی متفاوت و فرق مذهبی واختلافات مرزی و فرامرزی. چرا که چین به دنبال ایجاد ثبات در این مناطق است. (Gharianzandi & Abbasi, 2021: 22–23).چین یک فرهنگ استراتژیک صلح طلبانه دارد که باعث شده است به عنوان یک گزینه عالی برای خارج شدن از بن بست بحران های خاورمیانه مطرح شد، چین با ایفای نقش میانجی گر تلاش می کند تا تصویر مثبتی از خود به عنوان کشور علاقمند به ایجاد صلح و ثبات در محیط داخل و بین الملل به نمایش گذارد وچین از این تلاش ها علاوه بر اعتبار بین المللی به دنبال افزایش منافع اقتصادی و نفوذ سیاسی خود درخاورمیانه نیز هست. گسترش تجربه دیپلمات های چینی هم از طریق بحران های مداوم خاورمیانه موجب شده است تا بتوانند به عنوان یک کارگزار صادق به میانجیگری بپردازند. چین در یک دوره به دنبال شعارهایی ایدئولوژیک بود، و در دوره ای دیگر به دنبال فروش تسلیحات و کسب درآمد در خاورمیانه بود. اما امروزه چین به دنبال رفع نیاز های اقتصادی و کسب منابع خام ومعدنی درخاورمیانه است اما درآینده منافع سیاسی و استراتژیکی در خاورمیانه خواهد داشت. (Dehghani Firouzabadi & Farazi, 2011: 30).

۷-نقش مدیریت بحران ها در قدرت ملی چین

۱-۷-اتخاذ نگاه مسئولانه

در عرصه سیاست جهانی، حوزه کمک‌های خارجی دستخوش تحولی بنیادین شده است؛ به‌گونه‌ای که چین طی چند دهه اخیر، گذار چشمگیری از یک دریافت‌کننده کمک به یکی از بزرگ‌ترین کشورهای کمک‌کننده در سطح بین‌المللی داشته است. چین به عنوان دومین اقتصاد برتر جهان، با اتخاذ رویکردی استراتژیک، خود را به عنوان رقیبی جدی و معتبر در مسیر دستیابی به برتری ایالات متحده در نظام بین‌الملل معرفی کرده است. (Mirzadeh Koohsahi & Rostami, 2025: 276) از نیمه دوم دهه ۱۹۹۰، چین خواستار تبدیل شدن به یک قدرت پیشرفته، لاکن مسئول و متعهد و دارای حس مسئولیت نسبت به قواعد وهنجارهای جهانی بود. و از طریق؛ ایفای نقش میانجی دربحران های شبه جزیره کره برای مهار بحران، هماهنگی و همکاری در ایجاد شانگهای ۵ و سازمان همکاری شانگهای، همکاری در مهار بحران مالی آسیای جنوب شرقی و توسعه همکاری با آسه آن، به ایفای نقش فعال در حفاظت از صلح و ثبات در مناطق پیرامونی پرداخت. همینطور هماهنگ تر شدن چین درسطح جهانی با سازمان های جهانی تحت تسلط ایالات متحده وتصمیم به محکومیت آزمایش‌های هسته‌ای کشورهای مانند پاکستان، توسط این کشور نمونه هایی از مسئولیت پذیری نوین چین را نشان می دهد. و دیپلماسی چین بعدا هم دنبال شد؛ با سازوکارهای جدیدتری مانند: همکاری در جنگ با تروریسم و مهار بحران مالی جهانی. اخیرا رشد شاخص‌های قدرت ملی چین، نمایان تر شده است، مانند؛ مقاوم شدن اقتصاد چین در جریان بحران مالی جهان در سال ۲۰۰۸. تجربه چشم گیر ترین رشد در میان قدرت‌های بزرگ در دو دهه گذشته و همچنین رشد اقتصادی منجربه تقویت نفوذ سیاسی جهانی آن شده است. اما، چین قصد ندارد خود را تهدید بزرگی برای دیگرر کشورها مخصوصا آمریکا نشان دهد، پس خیزش آرام و بی‌سروصدایی را برنامه‌ریزی کرده است. رهبران پکن معمولاً به دنبال معرفی چین به عنوان یک قدرت حمایت کننده از صلح و ثبات جهانی و متعهد به اصول، قواعد و هنجارهای رسمی بین المللی در جنبه های مختلف مانند؛ امنیت بین‌المللی تجارت آزاد هستند.(Ghanbarloo, 2013: 21). در واقع یکی از موارد افزایش قدرت چین، ایفای نقش مسئولانه در محیط بین الملل و عملکرد مستقل این کشور به عنوان یک قدرت بین المللی است. (Hassan Khani & Masrour, 2017: 16).

۲-۷-اتخاذ نگاه توسعه محور

سیاست های اتخاذ شده چین برای مقابله با چالش ها، عبارتند از: توسعه همه جانبه داخلی به معنای توسعه پایدار و متوازن؛ صلح طلبی، همکاری بین المللی. اصلی ترین نگرانی چین، ادغام چالش های داخلی وخارجی است وبه منظور جلوگیری از این موارد وهمچنین ایجاد یک محیط مناسب برای توسعه به دنبال ایجاد یک محیط امن و صلح آمیز در عرصه منطقه ای و بین المللی است. در این راستا، چین برای تحقق اهداف توسعه اقتصادی داخلی، سیاست خارجی مسالمت آمیزی را در نظرگرفته است و براین اساس، ارتقای همکاری با همسایگان، پیوستن به سازمان های موجود مثل آ. سه. آن، ایجاد سازمان های جدید مانند شانگهای، استراتژی مشارکت با قدرت های بزرگ با هدف جلوگیری از اتحاد آنها علیه چین، انجام گفتگوهای سیاسی و اقتصادی با قدرت های مهم از اروپا و آمریکای لاتین گرفته تا خاورمیانه و شرکت در عملیات های حفظ صلح را دنبال می کند. جملگی این اقدامات نشان دهنده جدی بودن چین در نمایش چهره ای صلح طلب از خود در عرصه بین المللی است و این نشان دهنده این مورد است که چین قصد ندارد تهدیدی برای نظم بین المللی موجود باشد.(Hossein Khani & Shirzadi, 2009: 23). در این راستا، مفهوم ظهور صلح‌آمیز که بعدها به توسعه صلح‌آمیز تغییر یافت، به عنوان یک سیاست رسمی تحت رهبری هو جین‌تائو و با هدف مقابله با نظریه تهدید چین مطرح گردید؛ مفهومی که نشان‌دهنده نقش چین به عنوان یک بازیگر مسئولیت‌پذیر در سطح جهانی است. همزمان، این کشور با تکیه بر اصول حسن همجواری، دوستی و مشارکت، سیاست دیپلماسی همسایگی را دنبال می‌کند. (Koohkan & Ebrahimi, 2025: 231) در اینجا چین از صلح توسعه ای استفاده می کند که دارای مشخصاتی است ازجمله؛

همکاری بین المللی: چین ازطریق همکاری با دیگر کشورها به دنبال مقابله موثر با بحران های بین المللی است تا بتواند راهی برای پیگیری صلح و حل و فصل اختلافات پیداکند

توسعه گرایی: همانطور که توسعه یافتگی یکی از راه های جلوگیری از جنگ است، توسعه نیافتگی برعکس این موضوع است. پس چین به دنبال ایجاد وابستگی کشورها برای برقراری صلح جهانی است.

صلح از بالا به پایین: طبق نظر چینی ها، برای کمک به کشورهای درحال توسعه برای کسب توسعه اقتصادی، سیاست های دولت محور، مفید هستند پس صلح توسعه ای برخلاف صلح لیبرال، صلح از بالا به پایین است.

عدم مداخله در امور داخلی کشورها: چین اکنون برخلاف دوران مائو مخالف مداخله در امور داخلی کشورهاست چراکه آن را عامل برهم زننده صلح جهانی می داند

اعتماد سازی بین کشورها: چین به دنبال ایجاد وابستگی متقابل بین کشورهاست تا از این طریق باب گفتگو را ایجاد نمایدتا کشورها از این طریق به جای جنگ به صورت مسالمت آمیز اختلافات خود را حل نمایند

احترام به حاکمیت ملی کشورها: چین روابط دوستانه ای با سایر کشورها دارد واراده خودرا به آنها تحمیل نمی کند وبه حاکمیت ملی آنها احترام می گذارد.. این کشور با هیچ کشور یا گروهی از کشورها ائتلاف نمی کند و با رعایت عدالت نقش فعال و سازنده ای در امور بین المللی ایفا می کند.

فرصت برابر برای همه: برای چین صرف نظر از نوع دولت گیرنده همه کشورها باید از حقوق و فرصت های برابر برای توسعه برخوردار باشند. وچین بر حق توسعه به عنوان یک حق اساسی بشر تمرکز می کند.

اولویت توسعه اقتصادی بر توسعه سیاسی: چینی ها بیشتر بر جنبه فیزیکی حقوق بشر تمرکز می کنند و حق توسعه اقتصادی و زندگی شرافتمندانه را در اولویت قرار می دهند.(Shafiei, 2023: 3–5).

۳-۷-اتخاذ نگاه مشارکت جویانه و میانجی گر

دیدگاه های چین در مدیریت بحران ها:

ـ بحران های بین المللی (بحران سوریه)

ـ اختلافات یا درگیری هایی که مداخله چین به واسطه تقاضای ایالات متحده صورت می گیرد نه تهدید مستقیم منافع چین (بحران کامپاند در سال ۱۹۹۰).

ـ بحران هایی که منافع چین را مستقیماً تهدید می کنند (بحران تایوان).(Yan & Hana, 2018: 12)

در سال های اخیر پکن تلاش کرده است به جای اتحاد با بازیگران مختلف، استراتژی مشارکت را دنبال کند. استراتژی مشارکت چین در دل خود نوعی بی طرفی مثبت را به همراه دارد که به چین کمک می نماید تا تصویری مثبت و سازنده از چین در میان کشورها شکل گیرد. همین طور بی طرفی، به چین کمک می نماید تا قدرت نرم قابل توجهی را برای تبدیل شدن به یک میانجی در منطقه بدست آورد. اهرم و اعتبار یک واسطه نه تنها از قدرت سخت، بلکه از قدرت نرم مانند؛ ارائه تصویری اخلاقی نیز سرچشمه می گیرد. تصویر پکن با سابقه پاک عدم دخالت در درگیری های منطقه ای و احترام به حاکمیت و استقلال کشورها، بسیار مثبت بوده است(Shafiei, 2023: 9). چین دارای یک تاریخچه منحصربه فرد، فرهنگ صلح طلب و ذهنیت دفاعی، است، پس کشورها موضع گیری منفی نسبت به چین به عنوان یک دولت میانجی گر، ندارند. زیرا؛ این کشور دارای یک سیاست خارجی مسالمت آمیز و صلح طلب همراه با الگوی فرهنگی و سیاسی خاص است. (Narimani & Akhavan, 2019: 16). انگیزه دیگر پکن برای میانجی گری این است که اولا، چین خود را به عنوان یک بازیگر قابل اعتماد جهانی معرفی کند و ثانیا، چین با ایفای نقش میانجی ثابت نموده است که نقش سازنده ای دارد و این امر موجب کاهش مخاطرات اقتصادی چین درمنطقه می شود. چین با استفاده از نقش میانجی گری، به دنبال کسب یک تصویر مثبت از خود به عنوان یک میانجی گرصادق و دغدغه مند به ایجاد صلح و ثبات، در محیط داخلی و بین المللی است. با این حال، چین در این راستا فقط به دنبال کسب اعتبار جهانی نیست، بلکه افزایش منافع اقتصادی و نفوذ سیاسی خود در کشورهای دیگر را نیز در دستور کار خود قرار داده است. (Narimani & Akhavan, 2019: 12). در مجموع اینکه چین در مدیریت بحران‌های بین‌المللی نقش مهمی ایفا می‌کند و این نقش به تقویت قدرت ملی این کشور کمک می‌کند. این موضوع را از چند زاویه می‌توان بررسی کرد:۱- افزایش وزن ژئوپلیتیکی۲- تصویر مثبت جهانی۳-روابط اقتصادی و سیاسی۴ - قدرت نرم ۵-امنیت ملی و منطقه‌ای ۶-افزایش برندینگ به عنوان یک کشور توسعه یافته. که تمامی این موارد می تواند موجب ارتقای قدرت بین المللی چین شوند.

نتیجه گیری

نقش مدیریت بحران‌ها در قدرت ملی کشورها یک نقش مهم و حیاتی است، چرا؛ که مدیریت بحران‌ها به صورت رسمی و سازماندهی شده به عنوان یک بخشی از قدرت ملی کشورها مطرح می‌شود. و چینی‌ها هم مدیریت بحران را نیاز فوری برای جلوگیری از تعارض آنی مبنی بر محدودیت‌های زمانی درک شده تعریف می‌کنند. و در فرایند تصمیم‌گیری در بحران هاحزب کمونیست چین نقش بلامنازعی دارد و سبک مدیریت بحران آن به دنبال چانه زنی است تا بتواند سهم بیشتری در مدیریت بحران‌های بین‌المللی داشته باشد. و تجربه موفق آنها به چین آموخته است تا حتی الامکان دربحران های بین المللی شرکت نکنند و این هم در جهت رسیدن به منافع استراتژیک ظهور مسالمت آمیز چین است. و در این مسیر از تمامی منابع قابل دسترس برای چانه زنی بهره می گیرد و این همان ویژگی است که الگوی رفتاری چین را از دیگر سبک‌های مدیریت بحران متمایز می‌سازد. چین با ارائه کمک‌های انسانی و مالی به کشورهای دیگر در مواجهه با بحران‌های طبیعی و انسانی نشان داده است که مسئولیت‌پذیری و تعهد به مدیریت بحران‌ها برای آن اهمیت دارد. علاوه بر این، چین به عنوان عضو فعال در سازمان ملل متحد، نقش موثری در تصمیم‌گیری‌های مربوط به مدیریت بحران‌های بین‌المللی داشته است. واستفاده چین از الگوی رفتاری قاعده‌مند و مسئولانه در مدیریت بحران‌های بین‌المللی نشان دهنده تعهد و تصمیم‌گیری‌های استراتژیک است که به منظور حفظ صلح و امنیت جهانی انجام می‌شود. با توجه به نقش چین به عنوان یک قدرت نوظهور جهانی، این الگوی رفتاری مسئولانه نشان دهنده تغییرات مثبت در روابط بین‌المللی و همکاری بین کشورها برای مدیریت بهتربحران هاست. پس چین به عنوان یک قدرت بزرگ جهانی و با توجه به نقش جهانی خود مسئولیت‌های زیادی را در قبال بحران‌های بین‌المللی بر عهده می‌گیرد و این خود نشان دهنده مسئولیت پذیری و تعهد به مدیریت بحران چین است. ودر این راستا، همواره از الگوی رفتاری قاعده‌مند و مسئولانه در مدیریت و مهار بحران‌های بین‌المللی استفاده می‌کند. و همکاری در مدیریت بحران‌هایی مانند؛ بحران هسته‌ای کره شمالی، بحران هسته‌ای ایران، بحران سوریه و بحران اوکراین در قامت یک کشور میانجیگر در قالب این الگوی مسئولانه بوده است. مدیریت بحران‌ها، استراتژی مشارکت و بی‌طرفی مثبت از سمت چین موجب می‌شود که یک تصویر مثبت و سازنده از چین در میان کشورها شکل بگیرد و این بی‌طرفی، خود به چین کمک می‌کند تا قدرت نرم قابل توجهی را برای تبدیل شدن به یک میانجی گر در درگیری‌ها و بحران‌های موجود و حتی بحران‌های آتی به دست آورد و بتواند در راستای ظهور مسالمت آمیز اعتماد دیگر کشورها را نسبت به

خود جلب نماید و خود را به عنوان یک بازیگر مورد اعتماد جهانی معرفی کند و از این نقش میانجی گر در راستای افزایش قدرت اقتصادی و نفوذ سیاسی بهره بگیرد، برای نمونه؛ بحران‌های خاورمیانه که به یک فرصت منحصر به فرد برای چین در جهت گسترش تجربه خود در مدیریت منازعات بین‌المللی تبدیل شده است. پس مدیریت بحران‌ها موجب ایجاد و ارتقا اعتماد عمومی به چین، تثبیت و افزایش قدرت اقتصادی، افزایش نفوذ اقتصادی چین، بهبود تصویر مثبت از چین و از بین بردن تز تهدید چین و چین هراسی می‌شود که این موارد خود بهبود و افزایش قدرت ملی چین را به دنبال دارد. در نهایت، تحلیل رفتار مدیریت بحران چین نشان می‌دهد که این کشور از بحران نه به‌عنوان یک تهدید صرف، بلکه به‌عنوان فرصتی برای بازتعریف جایگاه استراتژیک خود در نظام بین‌الملل بهره می‌برد. با انطباق رویکرد چین بر مدل مدیریت بحران بنجامین میلر، می‌توان استدلال کرد که پکن با درک صحیح از پیوند ارگانیک میان امنیت داخلی و محیط پیرامونی، الگوی «مدیریت بحران قاعده‌مند» را جایگزین انفعال استراتژیک کرده است. در این چارچوب، مدیریت بحران‌های بین‌المللی توسط چین فراتر از یک کنش دیپلماتیک ساده، بخشی از مهندسی قدرت ملی این کشور است که در سه سطح تحلیل قابل تبیین است: در سطح استراتژیک (چانه‌زنی و موازنه): چین با بهره‌گیری از الگوی «بی‌طرفی فعال»، هزینه‌های ورود مستقیم به درگیری‌ها را به حداقل رسانده و از «زمان» به عنوان یک متغیر کلیدی در مدیریت بحران استفاده می‌کند. این مدیریت زمانی، به پکن اجازه می‌دهد تا با بهره‌گیری از تمامی ابزارهای قدرت (اقتصادی و انسانی)، سهم چانه‌زنی خود را در معادلات جهانی افزایش داده و منافع اقتصادی خود را در مناطق بحران‌خیز تضمین نماید. در سطح کارکردی (تثبیت مشروعیت): چین با استفاده از راهبرد «میانجی‌گری مسئولانه» در منازعاتی نظیر خاورمیانه و اوکراین، سعی در عبور از پارادایم «چینِ تهدید» دارد. این رویکرد، مطابق با نظر میلر، تلاشی است برای تثبیت هویت چین به عنوان یک «قدرتِ وضع موجود» که به جای تخریب نظم جهانی، در پی ترمیم و مدیریت آن است تا از این طریق، قدرت نرم خود را در فرایندهای تصمیم‌گیری جهانی نهادینه کند. در سطح ساختاری (افزایش قدرت ملی): تبدیل بحران‌های بین‌المللی به عرصه‌ای برای حضور دیپلماتیک چین، منجر به گذار از «ظهور مسالمت‌آمیز» به «ظهور مسئولانه» شده است. این گذار، نه تنها موجب کاهش «چین‌هراسی» در محیط بین‌الملل گردیده، بلکه با تقویت شبکه اعتماد متقابل، عمق استراتژیک نفوذ اقتصادی و سیاسی چین را ارتقا داده است. مدیریت بحران برای چین، ابزاری برای تراکم قدرت ملی است. پکن با تقلیل بحران‌های جهانی به فرصت‌های میانجی‌گری، عملاً در حال پی‌ریزی یک نظم نوین است که در آن «اعتبار بین‌المللی» به مثابه

«سرمایه قدرت» عمل کرده و راه را برای تبدیل چین از یک بازیگر بزرگ اقتصادی به یک قدرت هژمونِ مسئولیت‌پذیر هموار می‌سازد.»

References

Abdollahkhani, A. (2020). Security theories (6th ed.). Abrar Contemporary International Studies and Research Institute Publications. [in Persian]

Ahmadian, Q., & Kahrizi, N. (2019).«The imbalance and incongruous behavioral pattern of Middle Eastern powers in the Syrian crisis management (2011-2019)»Quarterly Journal of Political and International Approaches, 10(1), 132–155. [in Persian]

Alvand, M. S., & Asgarkhani, A. (2014). «The functional aspects of soft power in China's foreign policy». Iranian Review of Foreign Affairs, 3(1), 1–25. [in Persian]

Arghavani Pirsalami, F., & Salehi, S. J. (2015). «China's balanced action policy and Iran's nuclear program». World Politics Quarterly, 4(1). [in Persian]

Asgari, M. (2010). «A critical approach to soft power theory». Defense Strategy Quarterly, 8(28). [in Persian]

Basiri, M. A., & Ayeneh-Vand, H. (2016). «A comparison of the approaches of Russia, China, and the United States regarding the Iranian nuclear issue». Iranian Review of Foreign Affairs, 5(1), 25–55. [in Persian]

Caibin,Zhong.(2007).« Crisis management in china». 2007.pp.90-109.word security institute.

Chaziza, Mordechai (2018), «China's Mediation Efforts in the Middle East and North Africa: Constructive Conflict Management». StrategicAnalysis, Vol. 42. No.1,PP 29-41

Dehghani Firoozabadi, S. J., & Farazi, M. (2011). «Obstacles and opportunities for the expansion of China's role in the Middle East». Political Science Quarterly, 6(4), 14–107. [in Persian]

Dehshiar, H., & Heydari, M. (2018). «Crisis management: Threat perception and the exercise of violence». Journal of International Relations Research, 8(1), 161–183. [in Persian]

Dehshiri, M. R., & Golestan, M. (2016).« The behavioral pattern of great powers in managing the international crisis in Syria within a uni-multipolar system». International Political Research Quarterly, (27). [in Persian]

Ebrahimi, S., & Mohammadi, S. (2014). «North Korea's nuclear crisis and its regional and international consequences». International Research Quarterly, 4(3), 1–50. [in Persian]

Et'aat, J., & Rezaei, M. (2011). «Critique of realism and the necessity of revising its concepts». Foreign Relations Quarterly, 3(2), 213–241. [in Persian]

Fallahi, E., & Shafiee, N. (2019). «China's approach to the Syrian crisis and its probable position in post-crisis Syria». Strategic Policy Research Quarterly, 8(31). [in Persian]

Friieden,jeffrey; lake, David .(2000). International political economy: perspectives on global power and wealth, new yourk:stomartin.s.press.

Gudgel.Andy.(2004). Chinese Crisis management_.U.s.Armywarcollege,the heritage enterprise institute.

Ghanbarlou, A. (2013). «Security foundations of China's foreign policy». Strategic Studies Quarterly, 16(2). [in Persian]

Gharayan Zandi, D., & Abbasi, M. (2021). «Strategic developments and China's foreign policy in the Middle East in the second decade of the 21st century: Why and how». International Political Economy Studies, 4(2), 493–522. [in Persian]
Harold.scott;Nader,alireza (2012).china and iran: economic, political and military Relations.Rand corporation.
Hassan-Khani, M., & Masrour, M. (2017). «The rise of China: Challenges of the United States in the face of China's growing power in international relations». Journal of International Relations Research, 1(24), 159–183. [in Persian]
Hosseini, H., & Shahandeh, B. (2016). «The Ukraine crisis: China and Russia's strategy». Political and International Research Quarterly, 8(31). [in Persian]
Jafari Valdani, A., & Rahmatipour, L. (2013). «Strategic culture and China's behavioral pattern in international crisis management (Case study: Syrian crisis)». Strategic Policy Research Quarterly, 2(6). [in Persian]
Keer.pauik.(2010). Iran's Nuclear prigram:status.new yourk,diane poblihshing.
Machiawelli.(1970).the Discourses (harmonds worth).
Koohkan, A. R., & Ebrahimi, E. (2025). «Goals and challenges of smart power in the foreign policy of the People's Republic of China». International Relations Research, 15(1), 223–250. [In Persian]
Miller, B. (1997). The behavioral pattern of great powers in international crises (Q. Ahmadian, Trans.). Defense Policy Journal, (20–21). [in Persian]
Moshirzadeh, H. (2010). Transformation in international relations theories (5th ed.). Institute for Political and International Studies (IPIS). [in Persian]
Mirzadeh Koohsahi, N., & Rostami, J. (2025). «A comparative analysis of the legal framework of development-oriented aid of the Islamic Republic of Iran and the People's Republic of China». International Relations Research, 15(3), 267–290. [In Persian]
Rahimi, R. (2025). «Analyzing the competition between China and the US for hegemony: With an emphasis on the Trump presidency». International Relations Research, 15(4), 103–132. [In Persian]
Sun, Y., & Hjelmgaard, H. (2018). «China and crisis management in South Asia (S. H. Seyed Taghizadeh, Trans.)». Crisis Management Quarterly, 9(34), 143–170. [in Persian]
Shambaugh, D. (2013). China as a Global Power: Understanding Beijing's Cometing Identities. The Elliott schooh of International Affairs
Shafiee, N. (2023). «Global security initiative and developmental peace: An analysis of China's mediation between Iran and Saudi Arabia». West Asia Quarterly, 1(1). [in Persian]
Waltz,kenneth.(2000).«strctural Realism afer cold war», international security.v.25,N.1.
Yilmaz.serafettin.(2015).«the Iranian Nuclear Dilemma:A compartive Analysis of Chinese and us strategy».international journal of china studies.vol.G,No, 1,April2015,pp.45_62.
Vaezi, M. (2010). «The new international system and international crisis management». Rahbord Quarterly, 19(56), 7–42. [in Persian]
Yazdani, E., & Akhavan, B. (2020). Explaining China's mediation in Middle Eastern conflicts (Case study: The Syrian crisis). Quarterly Journal of Political and International Approaches, 11(3), 132–155. [in Persian]